

ČARNOGURSKÝ|ULC PRO BONO

8/2012

1. ZMENY V SOCIÁLNO M POISTENÍ

Novela zákona č. 461/2003 Z. z. o sociálnom poistení v znení neskorších predpisov zavádza povinné poistenie dohodárov, upravuje dôchodkové dávky a mení spôsob valorizácie dôchodkov. Výrazné zmeny, ktoré novela prináša, sa dotýkajú starobného dôchodkového sporenia.

2. ZÁKON O OSOBNOM ODVODE Z PODNIKANIA V REGULOVANÝCH ODVETVIACH

Zavedenie osobitného odvodu z podnikania v regulovaných odvetviach by podľa vlády Slovenskej republiky malo efektívnym spôsobom mobilizovať zdroje za účelom zvýšenia tempa hospodárskeho rastu. Malo by odbremeniť občanov pri konsolidácii verejných financií tým, že preniesie časť bremena konsolidačných opatrení na podnikateľské subjekty.

3. NOVELA ZÁKONA O ZDRAVOTNOM POISTENÍ

Nové pravidlá prerozdelenia poistného na zdravotné poistenie zavádzajú nový faktor chorobnosti. Výška poistného, ktoré dostanú zdravotné poisťovne, bude po novom závisieť aj od spotreby liekov určitých skupín pacientov.

4. NOVÝ ZÁKON O ENERGETIKE

Rozsiahla legislatívna úprava vyplývajúca z 3. energetického balíčka, ako aj z aplikačnej praxe, si vyžiadala vypracovanie nového zákona o energetike, ktorý je v Zbierke zákonov uverejnený pod číslom 251/2012. Zákon výrazne posilňuje práva odberateľov elektriny a plynu a vytvára Agentúru pre spoluprácu regulačných orgánov v oblasti energetiky.

5. ZÁKON O EURÓPSKOM MECHANIZME PRE STABILITU

Zákon o Európskom mechanizme pre stabilitu určuje podmienky majetkovej účasti a členstva Slovenskej republiky v Európskom mechanizme pre stabilitu, teda trvalom eurovale. Európsky mechanizmus pre stabilitu by mal byť určitou formou menového fondu v Európe a mal by nahradiť súčasný Európsky nástroj finančnej stability.

6. PRIPRAVUJE SA - NOVELA OBCHODNÉHO ZÁKONNÍKA

Prípravovaná novela zákona č. 513/1991 Zb. Obchodný zákonník prináša zmeny predovšetkým v úprave nekalej súťaže, omeškania dlžníka a s tým súvisiacich vzťahov. O tom, aké zmeny sa plánujú, sa dočítate viac v tomto článku.

ZMENY V SOCIÁLNO M POISTENÍ

V zmysle programového vyhlásenia vlády na roky 2012 - 2016 bola prijatá novela zákona č. 461/2003 Z. z. o sociálnom poistení v znení neskorších predpisov (ďalej len „zákon o sociálnom poistení“), ktorá reflektuje okrem iného aj na jednu zo stanovených úloh, a to na zabezpečenie dlhodobej finančnej udržateľnosti dôchodkového systému.

Podľa predmetnej novely č. 252/2012 Z. z. sa zamestnancom na účely nemocenského, dôchodkového poistenia a poistenia v nezamestnanosti od 1. januára 2013 rozumie fyzická osoba v právnom vzťahu, ktorý jej zakladá právo na pravidelný mesačný príjem, okrem fyzickej osoby v právnom vzťahu na základe dohôd o prácach vykonávaných mimo pracovného pomeru a žiaka strednej školy a študenta vysokej školy pri praktickom vyučovaní v období odbornej (výrobnej) praxe. Na účely dôchodkového poistenia je v súčasnosti zamestnancom aj fyzická osoba v právnom vzťahu, ktorý jej zakladá právo na nepravidelný príjem, okrem fyzickej osoby v právnom vzťahu na základe dohôd. Po novelizácii sa však okruh osôb, ktoré sa v zmysle uvedeného považujú za zamestnancov a majú s tým súvisiace práva a povinnosti v sociálnom poistení, rozširuje.

Zamestnancom tak na účely nemocenského, dôchodkového poistenia a poistenia v nezamestnanosti bude po novom fyzická osoba v právnom vzťahu, ktorý jej zakladá právo na pravidelný mesačný príjem, okrem (1) fyzickej osoby v právnom vzťahu na základe dohody o brigádnickej práci študentov, (2) fyzickej osoby v právnom vzťahu na základe dohody o vykonaní práce alebo dohody o pracovnej činnosti, ak je poberateľom (a) starobného dôchodku, (b) invalidného dôchodku, (c) výsluhového dôchodku a dovŕšila dôchodkový vek, alebo (d) invalidného výsluhového dôchodku, a (3) žiaka strednej školy a študenta vysokej školy pri praktickom vyučovaní v období odbornej (výrobnej) praxe.

Zamestnancom na účely dôchodkového poistenia bude aj fyzická osoba v práv-

nom vzťahu, ktorý jej zakladá právo na nepravidelný príjem, okrem žiaka strednej školy do konca kalendárneho mesiaca, v ktorom dovŕšil 18 rokov veku, v právnom vzťahu na základe dohody o brigádnickej práci študentov, ak mesačný príjem z dohody o brigádnickej práci študentov nepresiahne u jedného zamestnávateľa 66 Eur, žiaka strednej školy a študenta vysokej školy pri praktickom vyučovaní v období odbornej (výrobnej) praxe a člena volebnej komisie.

Zamestnancom na účely dôchodkového poistenia bude aj (1) fyzická osoba pracujúca na dohodu o brigádnickej práci študentov, okrem študentov strednej školy do dovŕšenia 18 roku veku, ak ich mesačný príjem na základe dohody nepresiahne u jedného zamestnávateľa 66 Eur a (2) fyzická osoba v právnom vzťahu na základe dohody o vykonaní práce alebo dohody o pracovnej činnosti zakladajúcej právo na pravidelný príjem za podmienky, že je súčasne poberateľom (a) starobného dôchodku, (b) invalidného dôchodku, (c) výsluhového dôchodku a dovŕšila dôchodkový vek, (d) invalidného výsluhového dôchodku podľa osobitného predpisu.

V nadväznosti na uvedené dochádza i k zmene ust. § 227 zákona č. 311/2001 Z. z. Zákonník práce v znení neskorších predpisov. Nová úprava precizuje, koho je možné považovať za študenta pre účely dohody o brigádnickej práci študentov. Podľa novelizovanej právnej úpravy tak môže dohodu o brigádnickej práci študentov zamestnávateľ uzatvoriť s fyzickou osobou, ktorá má štatút žiaka strednej školy alebo štatút študenta dennej formy vysokoškolského štúdia a ktorá nedovŕšila 26 rokov veku. Prácu na základe dohody o brigádnickej práci študentov možno vykonávať najneskôr do konca kalendárneho roka, v ktorom fyzická osoba dovŕšila 26 rokov veku.

Na určenie sumy dôchodkovej dávky sa využíva priemerný osobný mzdový bod podľa ust. § 63 ods. 1 zákona o sociálnom poistení. Na hodnotu priemerného osobného mzdového bodu prevyšujúcu

Dohoda o brigádnickej práci študentov

Priemerný osobný mzdový bod

hodnotu 3 sa neprihliada. Novela upravila pomer miery zásluhovosti a miery solidarity v systéme povinného dôchodkového poistenia v prospech miery solidarity. Z uvedeného dôvodu upravuje **nový spôsob stanovenia priemerného osobného mzdového bodu**, ak nárok na dôchodok vznikne až po 31. decembri 2012, a to nasledovne.

Priemerný osobný mzdový bod v hodnote **nižšej ako 1,25** sa bude započítavať **v celej výške**. Z hodnoty priemerného osobného mzdového bodu **od 1,25 do 3 sa bude započítavať** v roku **(1) 2013 - 80 %, (2) 2014 - 76 %, (3) 2015 - 72 %, (4) 2016 - 68 %, (5) 2017 - 64 %, (6) 2018** a v nasledujúcich rokoch - 60 %. K priemernému osobnému mzdovému bodu **v hodnote nižšej ako 1,0 sa pripočíta** z rozdielu medzi hodnotou 1,0 a priemerným osobným mzdovým bodom určeným podľa § 63 ods. 1 zákona o sociálnom poistení v roku **(1) 2013 - 17 %, (2) 2014 - 18 %, (3) 2015 - 19 %, (4) 2016 - 20 %, (5) 2017 - 21 %, (6) 2018** a v nasledujúcich rokoch - 22 %.

Z rovnakých dôvodov sa stanovil aj **mechanizmus postupnej automatickej úpravy dôchodkového veku** v závislosti od dynamiky vývoja priemernej strednej dĺžky života spoločne pre mužov a ženy v aktuálnom dôchodkovom veku. Úprava dôchodkového veku sa bude vykonávať najskôr od 1. januára 2017. **Suma starobného dôchodku** sa určuje ako súčtin priemerného osobného mzdového bodu, obdobia dôchodkového poistenia získaného ku dňu vzniku nároku na starobný dôchodok a aktuálnej dôchodkovej hodnoty. Výsledná suma starobného dôchodku poistenca, ktorý je sporiteľ, doposiaľ vznikala po odpočítaní polovice pomernej sumy starobného dôchodku, ktorá patrí poistencovi za obdobie starobného dôchodkového sporenia. Uvedená skutočnosť naďalej platiť nebude. Spôsob úpravy sumy starobného dôchodku vychádza od 1. septembra 2012 z upraveného **ust. § 66 ods. 6** zákona o sociálnom poistení.

Valorizácia dôchodkov

Významnú zmenu predstavuje zavedenie pevnej sumy na zvyšovanie dôchodkov. V období rokov 2013 až 2017 sa budú **dôchodky zvyšovať pevnou sumou** v závislosti od medziročného rastu prie-

mernej mzdy, od medziročného rastu spotrebiteľských cien a od priemernej mesačnej sumy jednotlivých dôchodkov. Zvyšovaním pevnou sumou sa dosiahne, že miera zvýšenia nízkych dôchodkov bude vyššia, ako miera zvýšenia vyšších dôchodkov. Od 1. januára 2018 sa bude dôchodková dávka zvyšovať v závislosti od medziročného rastu spotrebiteľských cien za domácnosti dôchodcov vykázaného štatistickým úradom za prvý polrok kalendárneho roka, ktorý predchádza príslušnému kalendárnemu roku. **Príslušným kalendárnym rokom** je rok, v ktorom sa zvýšenie dôchodkových dávok vykonáva. Dôchodková dávka sa uvedeným spôsobom zvyšuje od 1. januára príslušného kalendárneho roka a dôchodková dávka priznaná od 1. januára do 31. decembra príslušného kalendárneho roka sa zvyšuje odo dňa jej priznania.

Na **dávku v nezamestnanosti** vzniká poistencovi nárok, ak bol **v posledných troch rokoch** pred zaradením do evidencie nezamestnaných **poistený v nezamestnanosti najmenej dva roky**, pokiaľ zákon o sociálnom poistení neupravuje inak. Výška dávky v nezamestnanosti je 50 % denného vymeriavacieho základu. Uvedený denný vymeriavací základ na určenie výšky dávky v nezamestnanosti je v súčasnosti najviac vo výške určenej ako podiel trojnásobku všeobecného vymeriavacieho základu a čísla 365. Novela zaviedla **obmedzenie maximálnej sumy** predmetnej dávky znížením násobku, a to z trojnásobku len na **dvojnásobok**. Takým spôsobom sa dosiahne poskytovanie dávky v maximálnej výške rovnajúcej sa sume priemernej mzdy.

Novela súčasne zjednocuje maximálnu sumu vymeriavacieho základu na platenie poistného na sociálne poistenie. Podľa zmeneného ust. § 138 ods. 9 zákona o sociálnom poistení je vymeriavací základ zamestnávateľa na platenie poistného na nemocenské, dôchodkové, garančné poistenie, na poistenie v nezamestnanosti a poistného do rezervného fondu solidarity za každého jeho zamestnanca mesačne **najviac v kalendárnom roku 5-násobok jednej dvanástiny všeobecného vymeriavacieho základu**, ktorý platil v kalendárnom roku, ktorý dva roky predchádza kalendárne-

Dávka v nezamestnanosti

mu roku, v ktorom sa platí poistné na nemocenské poistenie, poistné na dôchodkové poistenie, poistné na garančné poistenie, poistné na poistenie v nezamestnanosti a poistné do rezervného fondu solidarity. To znamená, že ak sa bude platiť poistné v roku 2013, vymeriavací základ zamestnávateľa za každého jeho zamestnanca mesačne bude najviac 5-násobok jednej dvanástiny všeobecného vymeriavacieho základu, ktorý platil v roku 2011. Všeobecný vymeriavací základ je 12-násobok priemernej mesačnej mzdy v hospodárstve Slovenskej republiky zistenej Štatistickým úradom Slovenskej republiky za príslušný kalendárny rok. Všeobecný vymeriavací základ pre rok 2011 je 9.432 Eur.

Starobné dôchodkové sporenie

V oblasti starobného dôchodkového sporenia dochádza **k zmene celkovej koncepcie dôchodkových fondov**. Správcovská spoločnosť bude musieť spravovať dva dôchodkové fondy - dlhopisový garantovaný a akciový negarantovaný. Spravovať bude môcť aj ľubovoľný počet dôchodkových fondov, pričom sa môže rozhodnúť, či budú alebo nebudú garantované, uvedená charakteristika však bude musieť byť zrejmä už z názvu dôchodkového fondu.

Predchádzajúca úprava bola založená na automatickom vstupe s možnosťou výstupu počas prvých dvoch rokoch zaradenia sporiteľa do systému starobného dôchodkového sporenia. Nová úprava v zmysle slobody rozhodovania zavádza **dobrovoľný vstup pre sporiteľa až do 35. roku jeho veku**. Súčasne sa zavádza i možnosť výstupu z II. piliera. Fyzická osoba, ktorá je k 1. septembru 2012 sporiteľom, môže v období **od 1. septembra 2012 do 31. januára 2013** doručiť Sociálnej poisťovni písomné oznámenie, ktorého obsahom je jej prejav, aby jej zaniklo právne postavenie sporiteľa. Doručením takéhoto písomného oznámenia fyzickej osoby zaniká **(1)** účasť na starobnom dôchodkovom sporení odo dňa vzniku prvej účasti na sta-

robnom dôchodkovom sporení, **(2)** právne postavenie sporiteľa od prvého dňa jeho vzniku a **(3)** zmluva o starobnom dôchodkovom sporení, ak bola uzatvorená.

Nová štruktúra príspevkov na starobné dôchodkové sporenie vytvára dve skupiny, a to **povinné príspevky na starobné dôchodkové sporenie a dobrovoľné príspevky**. Dobrovoľné príspevky bude platiť ten sporiteľ, ktorý si možnosť ich platenia dohodol v zmluve o starobnom dôchodkovom sporení. Vzhľadom na zavedenie možnosti dobrovoľných príspevkov novela zakotvila zamestnancom povinnosť informovať svojich zamestnávateľov o rozhodnutí hradiť dobrovoľné príspevky.

Za správu dôchodkových fondov patrí dôchodkovej správcovskej spoločnosti **odplata** podľa ust. § 63a zákona o starobnom dôchodkovom sporení. Maximálna výška predmetnej odplaty za jeden rok správy dôchodkového fondu **nebude môcť presiahnuť 0,3 %** priemernej ročnej predbežnej hodnoty majetku v dôchodkovom fonde.

Zmeny v zákone o sociálnom poistení nadobudli účinnosť **odo dňa 1. septembra 2012** s výnimkou niektorých ustanovení, napríklad úpravy pojmu zamestnanec, ktoré nadobudnú účinnosť **1. januára 2013**. Od **1. januára 2014** nadobudne účinnosť zmena, podľa ktorej bude dôchodková správcovská spoločnosť povinná sporiteľovi zaslať výpis z jeho osobného dôchodkového účtu k poslednému dňu kalendárneho mesiaca po uplynutí kalendárneho roka (t.j. do konca januára), nie do dvoch mesiacov po uplynutí kalendárneho roka (do konca februára) ako tomu bolo doposiaľ. Zmeny v ust. § 65 zákona o sociálnom poistení dotýkajúce sa podmienok nároku na starobný dôchodok, ako i nové ust. § 65a vstúpia do účinnosti až od **1. augusta 2016**.

Účinnosť

ZÁKON O OSOBITNOM ODVODE Z PODNIKANIA V REGULOVANÝCH ODVETVIACH

Dňa 1. septembra 2012 nadobudol účinnosť zákon č. 235/2012 Z. z. o osobitnom odvode z podnikania v regulovaných odvetviach (ďalej len „zákon o osobitnom odvode“ alebo „zákon“), ktorý zavádza osobitný odvod z podnikania (ďalej len „odvod“) pre právnické osoby, ktoré majú oprávnenie na výkon činnosti v regulovaných oblastiach (ďalej len „regulovaná osoba“).

Regulovaná osoba Regulovanou osobou sa v zmysle ustanovenia § 3 zákona o osobitnom odvode rozumie osoba alebo organizačná zložka zahraničnej osoby, ktorá vykonáva činnosť v niektorom z regulovaných odvetví na základe osobitného povolenia vydaného príslušným orgánom Slovenskej republiky alebo pri zahraničnej organizačnej zložke aj iným orgánom členského štátu Európskej únie alebo Európskeho hospodárskeho priestoru. Zároveň sa predpokladá, že jej výnosy z uvedených činností dosiahnu aspoň 50 % z celkových výnosov za príslušné účtovné obdobie. Podľa ust. § 3 ods. 1 písm. a) zákona o osobitnom odvode sa za regulované odvetvia považujú odvetvia (1) energetiky, (2) poisťovníctva a zaistovníctva, (3) verejného zdravotného poistenia, (4) elektronických komunikácií, (5) farmácie, (6) poštových služieb, (7) dopravy na dráhe, (8) verejných vodovodov a verejných kanalizácií, (9) leteckej dopravy a (10) poskytovania zdravotnej starostlivosti. Predmetné ustanovenie § 3 určuje orgány, ktoré vydávajú osobitné povolenia. Napríklad v odvetví energetiky vydáva príslušné osobitné povolenie Úrad pre reguláciu sieťových odvetví.

Ak osoba alebo organizačná zložka zahraničnej osoby, ktorá má oprávnenie na výkon činnosti v niektorom z regulovaných odvetví dosiahla výnosy z jej činnosti vo výške aspoň 50 % celkových výnosov, je povinná uvedenú skutočnosť oznámiť správcovi odvodu, ktorým je príslušný daňový úrad (ďalej len „správca odvodu“), najneskôr v le-

hote na podanie daňového priznania k dani z príjmov. Osoba sa dosiahnutím uvedenej percentuálnej hranice stáva regulovanou osobou, aj keď dosiahnutie uvedenej percentuálnej hranice nepredpokladala. Ak sa osoba stala regulovanou osobou, zostáva ňou po všetky účtovné obdobia, počas ktorých má oprávnenie na vykonávanie činnosti v regulovanom odvetví, aj keď výnosy z regulovanej činnosti už nedosiahnu 50 % celkových výnosov príslušného účtovného obdobia.

Regulovaná osoba je povinná správcovi odvodu, ktorým je príslušný daňový úrad (ďalej len „správca odvodu“) do konca odvodového obdobia písomne oznámiť (1) regulované odvetvie v ktorom získala oprávnenie na výkon činnosti (2) dátum, od ktorého je oprávnená vykonávať predmetnú činnosť, (3) odhad predpokladaného výsledku hospodárenia a (4) výšku odvodu, ktorú je povinná platiť. Za odvodové obdobie sa považuje každý kalendárny mesiac účtovného obdobia, v ktorom má regulovaná osoba oprávnenie na výkon činnosti v niektorom z uvedených odvetví.

Za regulovanú osobu sa v zmysle ustanovenia § 13 zákona o osobitnom odvode považuje aj osoba alebo organizačná zložka zahraničnej osoby, ktorá má k 1. septembru 2012 oprávnenie na vykonávanie činnosti v regulovanom odvetví, ak výsledok jej hospodárenia za účtovné obdobie pred účinnosťou zákona o osobitnom odvode dosiahol aspoň 3 milióny Eur. Povinnosť platiť odvod jej vzniká od septembra 2012. Ak uvedená osoba ešte nevykázala výsledok hospodárenia pred účinnosťou zákona o osobitnom odvode a predpokladá, že výnosy z činnosti v regulovanom odvetví za účtovné obdobie bezprostredne pred účinnosťou zákona o osobitnom odvode boli aspoň 50 % celkových výnosov predmetného účtovného obdobia, tiež sa považuje za regulovanú osobu.

Informačná
povinnosť

Vznik povinnosti platiť osobitný odvod Regulovanej osobe vznikne povinnosť platiť odvod, ak výsledok hospodárenia alebo rozdiel medzi príjmami a výdavkami za príslušné účtovné obdobie je **minimálne 3 milióny Eur**, alebo ak ešte nevykázala výsledok hospodárenia, ak takýto výsledok predpokladá. Pri výpočte výšky odvodu sa vychádza z výsledku hospodárenia pred zdanením vykázaného v účtovnej závierke podľa **zákona č. 431/2002 Z. z. o účtovníctve**. Jedná sa o výsledok hospodárenia, ktorý sa uvádza **v riadku 100 daňového priznania**. Ak regulovaná osoba nevykazuje výsledok hospodárenia formou daňového priznania, použije sa na účely výpočtu odvodu výsledok hospodárenia pred zdanením vykázaný podľa medzinárodných účtovných noriem. **Posledným odvodovým obdobím**, za ktoré podľa zákona o osobitnom odvode vzniká regulovanej osobe povinnosť platiť odvod, je **december 2013**.

Sadzba a výpočet osobitného odvodu **Sadzba odvodu** je **0,00363**. Odvod sa vypočíta ako súčin sadzby odvodu a sumy základu odvodu, ktorá prevyšuje 3 milióny Eur. Odvod je **vyrubený** doručením oznámenia regulovanej osoby o vzniku povinnosti platiť odvod správcovi odvodu. Odvod je povinná regulovaná osoba zaplatiť **do konca príslušného odvodového obdobia**. Ak regulovaná osoba v oznámení nesprávne uvedie výšku odvodu, správca odvodu vydá **rozhodnutie o určení výšky odvodu**, proti ktorému je možné podať

do 8 dní námietku. Správca odvodu rozhodne o námietke do 15 dní, alebo námietku odstúpi na Finančné riaditeľstvo Slovenskej republiky (ďalej len „Finančné riaditeľstvo“). Finančné riaditeľstvo rozhodne o námietke do 15 dní. Proti rozhodnutiu Finančného riaditeľstva o námietke nie sú prípustné opravné prostriedky, to neplatí pre rozhodnutie o námietke, ktorým správca odvodu vyhovie námietke v plnom rozsahu. Námietka nemá odkladný účinok.

Ak správca odvodu pri jeho zúčtovaní zistí, že vznikol nedoplatok alebo preplatok, vydá **rozhodnutie o zúčtovaní odvodov**, v ktorom uvedie výšku preplatku alebo výšku nedoplatku. Nedoplatok odvodu je regulovaná osoba povinná **zaplatiť do 15 dní** odo dňa doručenia rozhodnutia o zúčtovaní odvodov. Odvod a nedoplatok zo zúčtovania odvodov sa uhrádza v eurách na účet uvedený na webovom sídle Finančného riaditeľstva Slovenskej republiky. Zaplatený odvod je možné uplatniť ako **daňový výdavok**.

Zákon o osobitnom odvode bol už pri príprave kritizovaný zo strany podnikateľských subjektov aj zo strany Asociácie zamestnávateľských zväzov a združení Slovenskej republiky. Námietky najčastejšie smerovali proti selektívnemu výberu a znevýhodneniu regulovaných osôb voči neregulovaným osobám, čo by mohlo narušiť hospodársku súťaž.

NOVELA ZÁKONA O ZDRAVOTNOM POISTENÍ

Zákonom č. 185/2012 Z. z. (ďalej len „novela“) bol s účinnosťou **od 1. júla 2012** novelizovaný **zákon č. 580/2004 Z. z. o zdravotnom poistení** (ďalej len „zákon o zdravotnom poistení“). Novela zavedením prediktora chorobnosti doplnila mechanizmus prerozdelenia poistného na zdravotné poistenie (ďalej len „poistné“).

Predchádzajúca právna úprava Do účinnosti novely bolo poistné prerozdeľované na základe demografických charakteristík - veku, pohlavia a ekonomickej aktivity poistenca. Výpočet výšky

mesačného a ročného poistného a jeho prerozdelenie sa spravovalo **Výnosom Ministerstva zdravotníctva Slovenskej republiky č. 21667/2009 - OL** o podrobnostiach o mesačnom prerozdeľovaní preddavkov na poistné na verejné zdravotné poistenie a o ročnom prerozdeľovaní poistného na verejné zdravotné poistenie. Uvedený výnos okrem spôsobu a postupu prerozdeľovania poistného stanovoval aj údaje, ktoré boli zdravotné poisťovne povinné oznamovať Úradu pre dohľad nad zdravotnou starostlivosťou (ďalej len „úrad“). Nakoľ-

ko uvedený model prerozdelenia poistného nezahrňal posudzovanie chorobnosti pacienta, teda náklady vynaložené na liečbu pacienta, bolo podľa dôvodovej správy k návrhu novely potrebné zahrnúť uvedený faktor do výpočtu prerozdelenia poistného. Faktor chorobnosti využívajú pri prerozdeľovaní zdrojov poistného mnohé krajiny ako napr. Nemecko, Švajčiarsko alebo Holandsko.

Farmaceuticko-nákladové skupiny

Nový model prerozdelenia poistného zavádza faktor chorobnosti, avšak zachováva aj doterajšie demografické charakteristiky. Poistovňa po novom zaradi pacienta do niektorej **farmaceuticko-nákladovej skupiny**, ak mu počas predchádzajúcich 12 mesiacov bolo podaných alebo vydaných aspoň 181 štandardných dávok liečiva, ktoré sú hrazené zo zdravotného poistenia a charakterizujú niektorú farmaceuticko-nákladovú skupinu. Zoznam farmaceuticko-nákladových skupín je upravený **Vyhláškou Ministerstva zdravotníctva Slovenskej republiky**, ktorou sa ustanovuje zoznam farmaceuticko-nákladových skupín na obdobie od 1. júla 2012 do 31. decembra 2012. Zoznam zahŕňa **24 farmaceuticko-nákladových skupín**, pričom sa jedná len o závažné ochorenia vyžadujúce si dlhodobú liečbu. Patrí medzi ne napríklad astma, cystická fibróza, diabetes alebo HIV/AIDS. Ak možno poistenca podľa užívaných liekov zaradiť do viacerých farmaceuticko-nákladových skupín, zdravotná poisťovňa ho zaradiť do skupiny, kde je riziko nákladov najvyššie. Podrobnosti výpočtu prerozdelenia poistného upravuje predmetná **Vyhláška Ministerstva zdravotníctva Slovenskej republiky**, ktorá s účinnosťou od 10. septembra 2012 zrušila Výnos Ministerstva zdravotníctva č. 21667/2009 - OL. Uvedené vyhlášky sú súčasťou balíka vyhlášok, ktoré **upravujú prerozdelenie poistného na základe faktora chorobnosti**. Podľa prepočtov by podľa nového modelu mala Všeobecná zdravotná poisťovňa získať ročne na poistnom viac o 30 miliónov Eur, zdravotná poisťovňa Dôvera by prišla o 21,1 milióna Eur a zdravotná poisťovňa Union o 9 miliónov Eur.

Informačná povinnosť

Zdravotné poisťovne sú podľa doplneného ustanovenia **§ 27 ods. 2 písm. e) a f)** zákona o zdravotnom poistení povinné **do 20. dňa v kalendárnom mesiaci ozná-**

mit' úradu počet poistencov zaradených do jednotlivých farmaceuticko-nákladových skupín za kalendárny mesiac, za ktorý sa mesačné prerozdelenie vykonáva. Predmetný zoznam musí obsahovať **(1)** rodné číslo poistenca, ak ide o cudzinca jeho rodné číslo, meno, priezvisko a dátum narodenia, **(2)** kód lieku uvedeného v zozname kategorizovaných liekov, na základe užívania ktorých bol poistenec zaradený do farmaceuticko-nákladovej skupiny, **(3)** počet balení liekov a **(4)** dátum výdaja alebo podania liekov. Povinnosť zdravotných poisťovní oznamovať aj ďalšie údaje v zmysle ustanovenia **§ 27 ods. 2** zostáva aj naďalej zachovaná.

Údaj o počte poistencov zaradených do farmaceuticko-nákladových skupín bude súčasťou **rozhodnutia o mesačnom prerozdeľovaní**. Rozhodnutie o mesačnom prerozdeľovaní bol pred účinnosťou novely úrad povinný doručiť zdravotnej poisťovni do 25. dňa v kalendárnom mesiaci, po novelizácii musí úrad rozhodnutie doručiť zdravotnej poisťovni **do konca kalendárneho mesiaca**. Okrem mesačného nahlasovania počtu poistencov zaradených do farmaceuticko-nákladových skupín sú zdravotné poisťovne povinné úradu nahlasovať počty zaradených poistencov aj ročne, a to **do 30. novembra**. Zdravotné poisťovne sú tiež povinné predkladať Ministerstvu zdravotníctva Slovenskej republiky **do 30. júna** v elektronickej podobe údaje **(1)** o ročnej spotrebe kategorizovaných liekov za kalendárny rok, ktorý tri roky predchádza kalendárnemu roku, na ktorý sa vypočítava index rizika nákladov, **(2)** o ročných nákladoch zdravotnej poisťovne na zdravotnú starostlivosť za kalendárny rok, ktorý dva roky predchádza kalendárnemu roku, na ktorý sa vypočítava index rizika nákladov, **(3)** o platiteľoch poistného za kalendárny rok, ktorý dva roky predchádza kalendárnemu roku, na ktorý sa vypočítava index rizika nákladov a **(4)** z registra poistencov za kalendárny rok, ktorý dva roky predchádza kalendárnemu roku, na ktorý sa vypočítava index rizika nákladov.

Novela mení aj **zákon č. 581/2004 Z. z.** o zdravotných poisťovniach, dohľade nad zdravotnou starostlivosťou, **zákon**

č. 578/2004 Z. z. o poskytovateľoch zdravotnej starostlivosti, zdravotníckych pracovníkoch, stavovských organizáciách v zdravotníctve, **zákon č. 328/2002 Z. z. o sociálnom zabezpečení policajtov a vojakov** a **zákon č. 448/2008 Z. z. o sociálnych službách**.

Platobná neschopnosť zdravotných poisťovní

Zmena zákona č. 581/2004 Z. z. o zdravotných poisťovniach (ďalej len „zákon č. 581/2004 Z.z.“) s účinnosťou dňom 1. júla 2012 sa dotkla najmä úpravy **určenia platobnej schopnosti zdravotných poisťovní**. Do účinnosti novely preukazovali zdravotné poisťovne platobnú schopnosť (1) ukazovateľom kapitálovej primeranosti, (2) ukazovateľom pomeru krátkodobých pohľadávok a záväzkov (tzv. current ratio) a (3) schopnosťou uhrádzať svoje záväzky voči poskytovateľom zdravotnej starostlivosti v lehote, ktorá nepresiahne 30 kalendárnych dní odo dňa zmluvne dohodnutej lehoty splatnosti záväzkov voči poskytovateľom zdravotnej starostlivosti. Novela zrušila prvé dva ukazovatele a ponechala len posledne uvedený ukazovateľ schopnosti uhrádzať záväzky. Dôvodom zrušenia ukazovateľa kapitálovej primeranosti bolo, že nezohľadňuje špecifiká systému verejného zdravotného poistenia, ukazovateľ pomeru krátkodobých pohľadávok a záväzkov bol zrušený z dôvodu nedostatočnej vypovedacej hodnoty. Novela súčasne sprísnila pravidlá na preukazovanie platobnej schopnosti, a to **úpravou hornej hranice objemu záväzkov** zdravotnej poisťovne voči poskytovateľom zdravotnej starostlivosti z **pôvodných 0,5 % na súčasných 0,2 %**. Jedná sa o záväzky, ktoré sú viac ako 30 dní po lehote splatnosti počas troch po sebe nasledujúcich kalendárnych mesiacov. Ak záväzky prekročia uvedenú percentuálnu hranicu, zdravotná poisťovňa sa dostane do platobnej neschopnosti.

Odvolaie predsedu Úradu pre dohľad nad zdravotnou starostlivosťou

Novela doplnením § 22 ods. 10 zákona č. 581/2004 Z. z. o písmená d) a e) zaviedla ďalšie dôvody na **odvolanie predsedu** úradu. Na základe predmetnej novelizácie vláda Slovenskej republiky odvolá predsedu úradu aj z dôvodu, že úrad neplní úlohy podľa zákona č. 581/2004 Z. z. alebo z iných závaž-

ných dôvodov, najmä v prípade konania predsedu úradu, ktoré vyvoláva alebo je spôsobilé vyvolať **pochybnosti o osobnostných, morálnych alebo odborných predpokladoch** na výkon jeho funkcie.

Doplnením ustanovením § 5a sa v **záko-ne č. 578/2004 Z. z.** o poskytovateľoch zdravotnej starostlivosti, zdravotníckych pracovníkoch, stavovských organizáciách v zdravotníctve s účinnosťou odo **dňa 1. októbra 2012** zavádza pojem **koncová sieť poskytovateľov**. **Koncová sieť poskytovateľov** je v zmysle uvedeného ustanovenia určenie poskytovateľov ústavnej zdravotnej starostlivosti v rámci minimálnej siete, ktorí poskytujú ústavnú zdravotnú starostlivosť na príslušnom území. Jedná sa o zdravotnícke zariadenia, na ktoré má Ministerstvo zdravotníctva Slovenskej republiky operatívny dosah, na základe čoho štát dokáže **garantovať činnosť týchto zdravotníckych zariadení** aj v mimoriadnych situáciách a tým zabezpečiť poskytovanie zdravotnej starostlivosti občanom.

Uvedená novela doplnením ustanovenia **§ 68 ods. 13 zákona č. 328/2002 Z. z. o sociálnom zabezpečení policajtov a vojakov previazala valorizáciu príjmov osobitného účtu**, ktorými sú odvody poistného odvádzané z valorizovaných funkčných platov policajtov, príslušníkov Hasičského a záchranného zboru, Horskej záchranej služby, Zboru väzenskej a justičnej stráže, colníkov, príslušníkov Slovenskej informačnej služby, Národného bezpečnostného úradu a hodnostných platov profesionálnych vojakov **s valorizáciou výdavkov osobitného účtu**, ktorými sú v prevažnej miere valorizované dávky výsluhového zabezpečenia a valorizované dávky sociálneho poistenia. Previazanie príjmov a výdavkov sa prejaví tak, že ak sa v príslušnom kalendárnom roku nebudú valorizovať funkčné platy a hodnostné platy príslušníkov uvedených bezpečnostných zložiek, nebudú sa valorizovať ani dávky výsluhového zabezpečenia. Uvedená zmena nadobudla účinnosť **dňom 30. júna 2012**.

Koncová sieť poskytovateľov

Zmeny vo valorizácii výsluh policajtov a vojakov

NOVÝ ZÁKON O ENERGETIKE

Národná rada Slovenskej republiky sa uzniesla na novom zákone č. 251/2012 Z. z. o energetike. Zákon predstavuje **transpozíciu tzv. 3. energetického balíčka**. Pravidlá obsiahnuté v právnych aktoch energetického balíčka (v 2 smerniciach a 3 nariadeniach) sú zamerané najmä na podporu liberalizácie trhu s elektrinou a plynom. Zákon obsahuje nový režim možností, ako oddeliť výrobné a dodávateľské činnosti od prevádzky prenosovej sústavy alebo prevádzky prepravnej siete. Oddelenie výroby a dodávky elektriny od prenosovej sústavy bude realizované prostredníctvom modelu oddelenia vlastníctva.

Zákon **výrazne posilňuje práva odberateľov elektriny a plynu** a kladie dôraz na ochranu tzv. zraniteľných odberateľov. Ustanovuje napríklad **možnosť zmeniť dodávateľa elektrickej energie a plynu** v priebehu troch týždňov a bez poplatkov, právo spotrebiteľa dostať konečné vyúčtovanie do šiestich týždňov po zmene dodávateľa, právo na informácie o spotrebiteľských právach uvedené na faktúrach a webových sídlach energetických podnikov a pod.

V porovnaní s nahrádzaným zákonom č. 656/2004 Z. z. o energetike v znení neskorších predpisov nová právna úprava presnejšie formuluje obsahové náležitosti zmluvy o združenej dodávke energií doplnením povinnosti **poskytovať odberateľovi v domácnosti informácie o nákladoch na ukončenie zmluvy**. Taktiež ustanovuje povinnosť upraviť v zmluve **povinnosť dodávateľa poskytnúť odberateľovi kompenzáciu** v prípade chybného alebo oneskoreného vyúčtovania platby za dodávku elektriny alebo plynu. **Práva odberateľa v domácnosti** budú musieť byť v zmluve striktné uvedené, a to aspoň vo forme odkazu na informácie zverejnené na webovom sídle dodávateľa.

V prípade zmeny ceny za dodávku elektriny alebo plynu sa odberateľovi energií stanovila **možnosť vypovedať zmluvu**. O uvedenom práve musí byť odberateľ informovaný dodávateľom zrozumiteľným spôsobom.

Okrem práv na ochranu spotrebiteľa podľa osobitných predpisov má podľa novej úpravy **odberateľ elektriny a odberateľ plynu v domácnosti právo** pri dodávke elektriny a dodávke plynu napr. **(1)** uzatvoriť s dodávateľom elektriny alebo dodávateľom plynu zmluvu o združenej dodávke elektriny alebo zmluvu o združenej dodávke plynu, **(2)** na poskytnutie informácie o každej zmene ceny za dodávku elektriny alebo ceny za dodávku plynu a o zmene obchodných podmienok dodávky elektriny alebo dodávky plynu a s tým súvisiacich služieb, a na poučenie o práve vypovedať zmluvu o združenej dodávke elektriny alebo zmluvu o združenej dodávke plynu najneskôr 30 dní pred nadobudnutím účinnosti predmetnej zmeny, **(3)** na výber nediskriminačnej formy a spôsobu platenia za dodávku elektriny alebo dodávku plynu a s tým spojených služieb, a uhrádzať platby za dodávku elektriny alebo za dodávku plynu formou s dodávateľom dohodnutých preddavkových platieb, **(4)** na poskytnutie informácií o obsahu zmluvy o združenej dodávke elektriny a zmluvy o združenej dodávke plynu v primeranom časovom predstihu pred uzavretím takejto zmluvy a **(5)** na poskytnutie informácie o práve písomne odstúpiť od zmluvy o združenej dodávke elektriny a zmluvy o združenej dodávke plynu do 14 pracovných dní odo dňa uzavretia takejto zmluvy. Uvedenú informáciu je dodávateľ elektriny alebo dodávateľ plynu povinný poskytnúť odberateľovi elektriny v domácnosti alebo odberateľovi plynu v domácnosti formou samostatného písomného poučenia najneskôr pri uzavretí zmluvy o združenej dodávke elektriny alebo zmluvy o združenej dodávke plynu.

Ust. § 4 zákona o energetike vymedzuje, čo rozumieme pod **podnikaním v energetike** tak pozitívnym, ako i negatívnym spôsobom. V porovnaní s doterajšou úpravou došlo k spresneniu, v zmysle ktorého podnikaním v energetike nie je činnosť dodávky elektriny a plynu pre iné fyzické alebo právnické osoby, ktoré dodávajú prostredníctvom sústavy alebo siete elektrinu alebo

Práva odberateľov v domácnosti

Podnikanie v energetike

plyn za nákupné ceny bez ďalšieho zvýšenia ceny. Na podnikanie v elektrine sa vyžaduje povolenie alebo potvrdenie o splnení oznamovacej povinnosti. Povolenie sa vyžaduje na (1) výrobu, prenos, distribúciu a dodávku elektriny, (2) činnosť organizátora krátkodobého trhu s elektrinou, (3) výrobu, prepravu, distribúciu, uskladňovanie a dodávku plynu, (4) prevádzkovanie potrubí na prepravu pohonných látok, (5) prevádzkovanie potrubí na prepravu ropy, (6) prevádzkovanie zariadenia na plnenie tlakových nádob a (7) prevádzkovanie zariadenia na rozvod skvupalneného plynného uhľovodíka. Nevyžaduje sa pri (1) výrobe a dodávke elektriny zariadeniami na výrobu elektriny s celkovým inštalovaným výkonom do 1 MW vrátane, (2) výrobe a dodávke plynu z biomasy, (3) výrobe a dodávke plynu z bioplynu, (4) predaji stlačeného zemného plynu určeného na pohon motorových vozidiel, (5) preprave vyťaženej ropy z miesta ťažby do miesta spracovania, (6) predaji skvupalneného plynného uhľovodíka v tlakových nádobách, (7) predaji skvupalneného plynného uhľovodíka určeného na pohon motorových vozidiel vrátane plnenia nádrže motorového vozidla skvupalneným plynným uhľovodíkom určeným na pohon motorových vozidiel, s výnimkou plnenia tlakových nádob a (8) preprave skvupalneného plynného uhľovodíka v tlakových nádobách.

Výstavba energetických zariadení

Z dôvodu zabezpečenia regulácie výstavby nových energetických zariadení, ako aj zosúladenia s určenými kritériami realizácie schválenej energetickej politiky sa v súlade s doterajšou úpravou ponechal inštitút osvedčenia o súlade investičného zámeru s energetickou politikou. Pod energetickým zariadením sa rozumie elektroenergetické zariadenie, plynárenské zariadenie, potrubie na prepravu pohonných látok alebo na prepravu ropy a zariadenie na rozvod skvupalneného plynného uhľovodíka.

Stavať energetické zariadenie možno iba na základe osvedčenia na výstavbu energetického zariadenia. To neplatí, ak ide o výstavbu energetického zariadenia na (1) výrobu elektriny zo slnečnej energie umiestneného na strešnej

konštrukcii alebo obvodovom plášti jednej budovy spojenej so zemou pevným základom evidovanej v katastri nehnuteľností s celkovým inštalovaným výkonom do 100 kW vrátane a zároveň ide o výstavbu prvého energetického zariadenia na výrobu elektriny zo slnečnej energie na strešnej konštrukcii alebo obvodovom plášti takejto budovy. Zvýšiť inštalovaný výkon uvedeného energetického zariadenia nad 100 kW možno iba na základe osvedčenia na výstavbu energetického zariadenia, (2) výrobu elektriny s celkovým inštalovaným výkonom do 1 MW vrátane, ktoré využíva iný primárny energetický zdroj ako je slnečná energia. Zvýšiť inštalovaný výkon takéhoto energetického zariadenia nad 1 MW možno iba na základe osvedčenia na výstavbu energetického zariadenia, (3) výrobu plynu, (4) distribúciu elektriny, ktoré predstavuje rozšírenie, rekonštrukciu alebo modernizáciu existujúcej distribučnej sústavy prevádzkovateľa distribučnej sústavy v časti vymedzeného územia alebo v území bezprostredne nadväzujúcim na časť vymedzeného územia a ktoré bude prevádzkovať prevádzkovateľ distribučnej sústavy do úroveň vysokého napätia okrem prípadu, že ide o elektrické vedenie a elektroenergetické zariadenie, ktorým sa zabezpečuje preprava elektriny medzi časťou územia Európskej únie alebo územia tretích štátov a vymedzeným územím alebo časťou vymedzeného územia, (5) distribúciu plynu, ktorá predstavuje rozšírenie, rekonštrukciu alebo modernizáciu existujúcej distribučnej siete prevádzkovateľa distribučnej siete v časti vymedzeného územia alebo v území bezprostredne nadväzujúcim na časť vymedzeného územia, a ktorú bude prevádzkovať prevádzkovateľ distribučnej siete v rámci časti vymedzeného územia, (6) prepravu plynu, ktorá predstavuje rekonštrukciu alebo modernizáciu existujúcej prepravnej siete prevádzkovateľa prepravnej siete, a ktorú bude prevádzkovať prevádzkovateľ prepravnej siete a (7) prevádzkovanie zásobníka, ktoré predstavuje rekonštrukciu alebo modernizáciu existujúceho zásobníka prevádzkovateľa zásobníka a ktoré bude prevádzkovať prevádzkovateľ zásobníka.

Zákon nadobudol účinnosť dňa 1. septembra 2012 okrem čl. I, § 37 ods. 4

písm. c) a ods. 6 písm. j) až l), ktoré nadobúdajú účinnosť 1. januára 2014.

ZÁKON O EURÓPSKOM MECHANIZME PRE STABILITU

**Európsky
mechanizmus
pre stabilitu**

Európsky mechanizmus pre stabilitu (ďalej len „mechanizmus“) je medzinárodná finančná organizácia založená **Zmluvou o založení Európskeho mechanizmu pre stabilitu** (ďalej len „rámcová zmluva“), ktorá bola uzatvorená medzi 17 členskými štátmi eurozóny, medzi nimi aj Slovenskou republikou. Rámcová zmluva upravuje vzťahy medzi akcionármi mechanizmu a podmienky poskytovania podpory pre stabilitu v prospech členov mechanizmu, ktorí majú závažné finančné problémy, alebo im takéto problémy hrozia, ak je to nevyhnutné na ochranu finančnej stability eurozóny. Ratifikačný proces rámcovej zmluvy nie je v súčasnosti stále ukončený. Súčasný **Európsky nástroj finančnej stability** (ďalej len „EFSF“), tzv. dočasný euroval, by mal po ratifikácii rámcovej zmluvy ukončiť svoju činnosť v júni 2013.

Podľa rámcovej zmluvy bude mať mechanizmus sídlo v Luxemburgu s možnosťou vytvorenia kontaktného úradu v Bruseli. Orgánmi mechanizmu bude **Rada guvernérov**, Správna rada a generálny riaditeľ. Rada guvernérov sa bude skladať z ministrov financií členských štátov mechanizmu a z ich zástupcov. Bude si voliť predsedu a podpredsedu, alebo rozhodne, že jej bude predsedáť predseda eurosкупiny. Rada guvernérov bude v zmysle rámcovej zmluvy rozhodovať o poskytnutí finančnej pomoci a o ďalších dôležitých otázkach vzájomnou dohodou, pričom vzájomná dohoda sa dosiahne už pri získaní 85 % väčšiny hlasov členov mechanizmu. Na dohodu o určitých otázkach, ako napríklad o ustanovení interných predpisov mechanizmu a rokovacieho poriadku Rady guvernérov a **Správnej rady**, bude potrebná kvalifikovaná väčšina. Členovia správnej rady budú vyberaní jednotlivými guvernérmi, ktorí vyberú riaditeľa a zástupcu riaditeľa za jednotlivé štáty. Medzi právomoci Správnej rady

bude podľa rámcovej zmluvy patriť napríklad prijímanie usmernení týkajúcich sa spôsobu vykonávania úverov mechanizmu. Svoje právomoci bude vykonávať na základe rámcovej zmluvy alebo na základe poverenia Radou guvernérov. Bežný chod mechanizmu bude zabezpečovať **generálny riaditeľ**, ktorého bude menovať Rada guvernérov.

Na vykonanie rámcovej zmluvy bol dňa **28. júna 2012** v Národnej rade Slovenskej republiky prijatý **zákon o Európskom mechanizme pre stabilitu** (ďalej len „zákon o mechanizme“). Predmetný zákon upravuje niektoré práva a povinnosti Slovenskej republiky v mechanizme.

Ustanovenie **§ 2** zákona o mechanizme určuje **Ministerstvo financií Slovenskej republiky** (ďalej len „ministerstvo“) ako subjekt, ktorý zabezpečuje majetkovú účasť v mechanizme. Ministerstvo bude zabezpečovať nasledovné činnosti: **(1)** evidenciu a účtovanie majetkovej účasti Slovenskej republiky v mechanizme, **(2)** správu pohľadávok, **(3)** správu záväzkov a **(4)** monitorovanie plnenia podmienok dlžníka. Minister financií Slovenskej republiky bude zastupovať Slovenskú republiku v Rade guvernérov. V čase jeho neprítomnosti ho bude zastupovať zástupca, ktorého na návrh ministra financií Slovenskej republiky vymenuje a odvoláva vláda Slovenskej republiky (ďalej len „vláda“) zo štátnych tajomníkov ministerstva. Minister financií Slovenskej republiky bude mať tiež právomoc po predchádzajúcom súhlase vlády **vymenúvať a odvolávať riaditeľa Správnej rady** mechanizmu za Slovenskú republiku. **Predchádzajúci súhlas vlády** sa bude vyžadovať aj na hlasovanie ministra financií Slovenskej republiky v Rade guvernérov mechanizmu o výzve na úhradu akcií splatných na vyzvanie. Na hlasovanie ministra financií Slovenskej republiky v Rade guver-

**Postavenie
Ministerstva financií
Slovenskej republiky**

nerov mechanizmu o zmene schváleného imania mechanizmu, o prispôsobení maximálneho objemu finančnej stabilizačnej pomoci mechanizmu a o aktualizácii kľúča na určenie príspevkov do mechanizmu sa bude vyžadovať **predchádzajúci súhlas Národnej rady Slovenskej republiky**.

Majetková účasť Slovenskej republiky

Na rozdiel od EFSF, ktorý funguje na základe záruk za dlhopisy, ktoré sú emitované EFSF, bude mechanizmus **založený na priamych príspevkoch**. Príspevky budú mať formu upisovania akcií na základnom imaní mechanizmu. **Základné imanie** bude predstavovať **700 miliárd Eur**, z toho **80 miliárd Eur** bude vo forme **akcií splatných bezprostredne** a **620 miliárd Eur** bude vo forme záruk predstavujúcich **akcie splatné na vyzvanie**. Celková **výška podielu Slovenskej republiky** v mechanizme bude predstavovať sumu **5,768 miliárd Eur**. Slovenská republika bude musieť splatiť akcie v celkovej výške 659,2 milióna Eur **v piatich rovnakých splátkach**. Majetková účasť Slovenskej republiky sa vykoná prostredníctvom emisií štátnych cenných papierov. Na ich upísanie bude potrebný **predchádzajúci súhlas vlády**. Prvá splátka **vo výške 131,84 milióna Eur** bude splatná v roku 2012. Ďalšia splátka vo výške 131,84 milióna Eur by mala byť splatná tiež v roku 2012, pričom ďalšie tri splátky by mali byť splatené v rokoch 2013 a 2014 v celkovej výške 395,52 milióna Eur. Zvyšok akcií z celkového podielu Slovenskej republiky budú predstavovať **akcie splatné na vyzvanie**.

Žiadosť o finančnú pomoc

Žiadosť o finančnú pomoc bude v zmysle rámcovej zmluvy môcť podať členský štát mechanizmu predsedovi Rady guvernérov. Povinnou náležitosťou žiadosti bude uvedenie nástroja finančnej pomoci, ktorý by mal byť použitý. Po prijatí žiadosti predseda Rady guvernérov poverí Európsku komisiu v spolupráci s Európskou centrálnou bankou o jej posúdenie. Následne bude o poskytnutí finančnej pomoci rozhodovať Rada guvernérov. Európska komisia v spolupráci s Európskou centrálnou bankou a Medzinárodným menovým fondom pripraví memorandum o porozumení, ktoré bude obsahovať konkrétne detaily poskytovanej pomoci, a Správna rada schváli Zmluvu o poskytnutí fi-

nančnej pomoci. Poskytnutie pomoci bude podmienené podpísaním **Memoranda o porozumení** a **Zmluvy o poskytnutí finančnej pomoci** žiadajúcim členským štátom mechanizmu.

Finančná pomoc bude poskytovaná **prostredníctvom finančných nástrojov**, ktorými sú **(1)** preventívna finančná pomoc vo forme preventívnej podmienenej úverovej linky alebo vo forme úverovej linky s dodatočnými podmienkami, **(2)** úver na konkrétny účel rekapitalizácie finančných inštitúcií člena mechanizmu, **(3)** úver, **(4)** nákup dlhopisov člena mechanizmu na primárnom trhu a **(5)** zabezpečenie operácií na sekundárnom trhu v súvislosti s dlhopismi člena mechanizmu. Ak bude finančná pomoc poskytnutá, veriteľom sa na rozdiel od EFSF stane štát ako akcionár, nie mechanizmus.

Ak bude adresátom finančnej pomoci Slovenská republika, vláda bude môcť v zmysle ustanovenia **§ 5 ods. 1** zákona o mechanizme so súhlasom Národnej rady Slovenskej republiky a v súlade s postupmi Medzinárodného menového fondu **rozhodnúť o zapojení súkromného sektora** do reštrukturalizácie verejného dlhu Slovenskej republiky. Mechanizmus bude spoločne s Medzinárodným menovým fondom požívať **prednostné právo veriteľa** voči ostatným veriteľom Slovenskej republiky. Bude to znamenať, že Slovenská republika bude povinná vyplatiť záväzky prednostne voči mechanizmu a Medzinárodnému menovému fondu. Obdobné postavenie budú mať uvedené subjekty aj voči ostatným členským štátom mechanizmu.

Zapojenie súkromného sektora

Predstavitelia Slovenskej republiky v mechanizme budú mať podľa ustanovenia **§ 4 ods. 5** zákona o mechanizme **trestnoprávnu imunitu** za činnosť v mechanizme. Jedná sa o guvernéra, jeho zástupcu, riaditeľa Správnej rady a jeho zástupcu. Rada guvernérov však bude môcť v súlade s rámcovou zmluvou kvalifikovanou väčšinou **rozhodnúť o zbavení imunity** uvedených osôb.

Trestnoprávna imunita

Zákon o mechanizme novelizoval tiež zákon **č. 530/1990 Zb. o dlhopisoch**. Na základe doplneného ustanovenia **§ 18 ods. 6** budú štátne dlhopisy so

Sprievodná novelizácia

splatnosťou dlhšou ako 1 rok vydané po 31. decembri 2012 obsahovať **doložku o spoločnom postupe** v súlade s rám-

covou zmluvou. Bude to predstavovať uľahčenie prípadného rokovania Slovenskej republiky s veriteľmi.

PRIPRAVUJE SA – NOVELA OBCHODNÉHO ZÁKONNÍKA

Medzirezortné pripomienkové konanie bolo ukončené pre návrh novely zákona **č. 513/1991 Zb.** Obchodný zákonník v znení neskorších predpisov (ďalej len „Obchodný zákonník“), ktorý upravuje ustanovenia dotýkajúce sa najmä obchodných záväzkových vzťahov.

Nekalá súťaž Ako sme Vás už vo viacerých vydaniach bulletinu Čarnogurský ULC Pro Bono informovali, čoraz väčší význam v obchodných vzťahoch nadobúda inštitút nekalých súťaží. **Nekalou súťažou** rozumieme každé také konanie, ktoré je konaním v hospodárskej súťaži, je v rozpore s dobrými mravmi súťaže a je spôsobilé iným súťažiteľom či spotrebiteľom privodiť ujmu. Ust. § 44 ods. 2 Obchodného zákonníka vymedzuje len demonštratívny výpočet skutkových podstát nekalej súťaže. Pripravovaná novela Obchodného zákonníka navrhuje doplniť ďalšiu skutkovú podstatu, tzv. dotieravé obťažovanie.

Dotieravým obťažovaním by sa malo rozumieť oznamovanie údajov o súťažiteľovi alebo službách, ako aj ponuka tovaru alebo služieb vykonaná telefonicky, faxom, elektronickými alebo podobnými prostriedkami napriek tomu, že si takúto činnosť jej adresát zjavne neželá. Dotieravým obťažovaním **by sa malo rozumieť** aj oznamovanie reklamy, pri ktorej nebudú uvedené údaje, podľa ktorých je možné pôvodcu reklamy určiť a nebude uvedený ani iný kontakt, na ktorom adresát môže bez osobitných nákladov prikázať ukončenie reklamy.

Osoby, ktorých práva boli nekalou súťažou porušené alebo ohrozené, sa môžu **proti rušiteľovi domáhať**, aby sa tohto konania zdržal a odstránil závadný stav. Ďalej môžu požadovať primerané zadosťučinenie, ktoré sa môže poskytnúť

aj v peniazoch, náhradu škody a vydanie bezdôvodného obohatenia. Uvedené právo môže uplatňovať v niektorých prípadoch aj právnická osoba oprávnená hájiť záujmy súťažiteľov alebo spotrebiteľov. Navrhuje sa, aby sa uvedená **právnická osoba** mohla proti rušiteľovi domáhať, aby štátu **vydal majetkový prospech v rozsahu bezdôvodného obohatenia**, ktorý získal pri predaji tovaru alebo poskytovaní služieb na úkor iných súťažiteľov alebo spotrebiteľov tým, že porušil ustanovenia o ochrane súťažiteľov alebo spotrebiteľov. Majetkový prospech potom bude **príjmom štátneho rozpočtu**.

Ustanovenie **§ 261** Obchodného zákonníka a nasledujúce vymedzuje pravidlá, podľa ktorých sa riadi voľba Obchodného či Občianskeho zákonníka v právnych vzťahoch. Navrhuje sa zmena ust. § 261 ods. 2 a nasl. Podľa novej úpravy by sa tak Obchodným zákonníkom mali riadiť záväzkové vzťahy medzi orgánom verejnej moci, ak sa týkajú zabezpečovania verejných potrieb, alebo ich vlastnej prevádzky a podnikateľmi pri ich podnikateľskej činnosti. **Orgánom verejnej moci** sa pritom rozumie **(1)** štátny orgán, **(2)** obec, **(3)** vyšší územný celok, **(4)** právnická osoba založená alebo zriadená na účel plnenia potrieb všeobecného záujmu, ktoré nemajú výrobný alebo obchodný charakter, ak je **(a)** úplne alebo sčasti financovaná orgánom verejnej moci, **(b)** kontrolovaná orgánom verejnej moci, **alebo (c)** viac ako polovica členov jej riadiaceho alebo kontrolného orgánu je menovaná, resp. volená orgánom verejnej moci. Orgánom verejnej moci sa na účely ust. § 261 Obchodného zákonníka má rozumieť aj **(5)** združenie právnických osôb, ktorého členom je aspoň jeden z orgánov verejnej moci.

Podobne ako podľa doterajšej úpravy pod orgánom verejnej moci na účely určenia voľby Obchodného alebo Občianskeho zákonníka budeme rozumieť aj štátne organizácie, ktoré nie sú podnikateľmi, a to pri uzatváraní zmlúv, ktorých obsahom je uspokojovanie verejných potrieb, aj keď nespĺňajú charakteristiky podľa vyššie uvedeného bodu 4.

Rozsah **kogentných ustanovení Obchodného zákonníka** by sa mal rozšíriť o ust. § 340a, § 340b, § 369 až § 369d, a § 414 ods. 4. Všetky uvedené ustanovenia majú byť novými ustanoveniami Obchodného zákonníka.

Ust. § 340a a 340b sa majú dotýkať právnej úpravy času **plnenia peňažného záväzku dlžníka**. Podľa nich by zmluvne určená lehota na splnenie peňažného záväzku **nemala presiahnuť 60 dní odo dňa doručenia dokladu veriteľa**, ktorým požaduje jeho splnenie, alebo **60 dní odo dňa, kedy plnil veriteľ**. Pokiaľ sa strany dohodnú o dlhšej lehote splatnosti a lehota nebude v hrubom nepomere k právam a povinnostiam vyplývajúcim zo záväzkového vzťahu pre veriteľa, uvedené ustanovenie sa nebude musieť použiť. Pokiaľ by bol dlžníkom orgán verejnej moci, jeho všeobecná lehota na splnenie bude 30 dňová.

Omeškanie dlžníka

V nadväznosti na uvedené je súčasťou predloženej novely aj zmena ust. § 365 upravujúceho **omeškanie dlžníka**. Podľa návrhu novelizovaného znenia bude dlžník v omeškaní aj v tom prípade, ak svoj peňažný záväzok nesplní riadne a najneskôr do 30 dní odo dňa doručenia dokladu alebo odo dňa plnenia veriteľom, podľa toho, ktorý z týchto dní nastal skôr, ak sa v zmluve nedohodli inak.

Ak je dlžník v omeškaní **so splnením peňažného záväzku alebo jeho časti**, vzniká veriteľovi právo požadovať **úrok z omeškania**. V súčasnosti platí úpra-

va, ktorá v prípade neurčenia výšky úrokov odkazuje na občianskoprávne predpisy. Navrhuje sa však spresniť, že v uvedenom prípade sa bude postupovať priamo podľa nariadenia vlády Slovenskej republiky, ktorým sa určuje sadzba úrokov z omeškania, ktorým je v súčasnosti Nariadenie vlády Slovenskej republiky č. 87/1995 Z. z.

Kogentné ust. **§ 369a až 369d** predstavujú osobitnú úpravu sadzby úrokov z omeškania pri omeškaní dlžníka, ktorým je **orgán verejnej moci**. Orgán verejnej moci v prípade omeškania je povinný platiť úroky z omeškania najmenej v zmysle vyššie uvedeného nariadenia vlády Slovenskej republiky. Veriteľovi pritom vznikne nárok na náhradu škody spôsobenej omeškaním len v tom prípade, ak škoda nebude pokrytá uhradenými úrokmi. Veriteľovi vznikne ďalej aj právo na paušálnu náhradu nákladov spojených s uplatnením pohľadávky, a to bez osobitného upozornenia (napr. úhrada za vypracovanie a zaslanie upomienky o omeškaní dlžníka).

Zmluvné dojednanie týkajúce sa splatnosti peňažného záväzku, sadzby úroku z omeškania alebo paušálnej náhrady nákladov spojených s uplatnením pohľadávky, ktoré by bolo v hrubom nepomere k právam a povinnostiam vyplývajúcim zo záväzkového vzťahu pre veriteľa bez toho, aby preň existoval spravodlivý dôvod (tzv. „**nekalá zmluvná podmienka**“), by malo byť neplatné. Ďalej sa predpokladá doplnenie definície **nekalej obchodnej praxe**, ktorou by sa mala rozumieť taká obchodná prax, ktorú si strany medzi sebou zaviedli, týka sa splatnosti peňažného záväzku a sadzby úroku z omeškania alebo paušálnej náhrady nákladov na uplatnenie pohľadávky, ktorá zakladá hrubý nepomer v právach a povinnostiach vyplývajúcich zo záväzkového vzťahu pre veriteľa bez toho, aby pre ňu existoval spravodlivý dôvod.

Nekalá zmluvná podmienka a obchodná prax

ČARNOGURSKÝ | ULC

LAW FIRM

Bratislava - Slovensko **Brescia - Taliansko**
Tvarožkova 5, P.O. Box 21 Via Val Giudicarie 4
814 99 Bratislava, Slovensko 251 23 Brescia, Taliansko
Tel.: +421-2-5720 1717 Tel.: +39-030-221 932 33
Fax: +421-2-5720 1777 Fax: +39-030-221 932 02
Skype: ulcbratislava Skype: ulcbrescia
E-mail: office@ulclegal.com E-mail: brescia@ulclegal.com

Kyjev - Ukrajina
172 Gorkogo St., Suite 1316
031 50 Kyjev, Ukrajina
Tel.: +380-44-361 30 21
Fax: +380-44-529 17 32
Skype: ulckyiv
E-mail: kyiv@ulclegal.com

www.ulclegal.com

Informácie uvedené v bulletine Čarnogurský ULC PRO BONO nie sú poskytovaním právnych rád. Nemožno z neho odvodzovať žiadne práva a povinnosti. Materiál obsiahnutý v tomto dokumente je informatívnej povahy a aplikácia vyššie uvedených informácií bude vždy špecifická v závislosti od konkrétnych okolností prípadu. Z uvedených dôvodov pri konkrétnych právnych riešeníach preto vždy odporúčame konzultácie. I keď je bulletin Čarnogurský ULC PRO BONO zostavovaný s maximálnou starostlivosťou, advokátska kancelária Čarnogurský ULC nepreberá zodpovednosť za prípadné chyby či nepresnosti, ani za akékoľvek škody vzniknuté z aktivít konaných na základe informácií uvedených v tomto dokumente.

Obsah bulletinu Čarnogurský ULC PRO BONO nie je možné využívať pre účely zisku, ponúkať svojim klientom ako svoj vlastný alebo publikovať bez predchádzajúceho písomného súhlasu spoločnosti Čarnogurský ULC s.r.o. V prípade záujmu o ďalšie informácie alebo o poskytnutie individuálneho poradenstva či konzultácií nás neváhajte kontaktovať.

V prípade, že naďalej nechcete byť adresátom tejto služby, kontaktujte nás na e-mailovej adrese probono@ulclegal.com. Ďakujeme.

V prípade akýchkoľvek otázok kontaktujte, prosím, JUDr. Paulínu Ondrášikovú: ondrasikova@ulclegal.com alebo Mgr. Tomáša Škrinára: skrinar@ulclegal.com.

© Čarnogurský ULC, 2012